

Starreklinte, august 2011

UNDERVISNING

i

faget

GEOGRAFI

Indholdsfortegnelse:

Geografi	
1. Generelt for faget geografi.....	3
2. Formål for faget geografi.....	4
3. Slutmål	5
Globale mønstre.....	5
Naturgrundlaget og dets udnyttelse.....	5
Kultur og levevilkår.....	5
Arbejds måder og tankegange.....	5
4. Beskrivelser og trinmål – synoptisk opstillet for faget	6
Udviklingen i undervisningen på 7. og 8. klassetrin samt trinmål efter 8. klassetrin.....	6
Udviklingen i undervisningen på 9. klassetrin samt trinmål efter 9. klassetrin.....	8
5. Folkeskolens afsluttende prøve i faget	10

1. Generelt for faget geografi

Fra 9. klasse påbegynder vi skoleåret ved skabe et basis- og grundniveau for indlæringen.

Faget er blandt de naturvidenskabelige fag, hvorfor det er vigtigt at understrege at der påregnes noget arbejde mellem lektionerne (lektier). Tillige kan arbejdet omfatte aflevering af skriftlige rapporter inden for udvalgte emner/temaer.

Terminsprøver i faget kan forekomme i form af rapporter og/eller en af Undervisningsministeriets tidligere udarbejdede prøvesæt. Elevarbejdet giver endvidere udtryk for den enkelte elevs viden om og indsigt i faget.

2. Formål for faget geografi

Formålet med undervisningen i geografi er, at eleverne tilegner sig viden om og forståelse af de naturgivne og kulturskabte forudsætninger for levevilkår i Danmark og i andre lande samt samfundenes udnyttelse af naturgrundlag og ressourcer.

Stk. 2. Undervisningen skal bygge på elevernes egne iagttagelser, oplevelser og undersøgelser og på geografiske kilder, så de udvikler interesse for selv at udbygge deres viden om omverdenen.

Stk. 3. Undervisningen skal fremme elevernes forståelse af fremmede kulturer og give dem mulighed for at udvikle engagement, selvstændig stillingtagen til og ansvarlighed over for problemer vedrørende udnyttelse af naturgrundlag, ressourcer og den kulturskabte omverden og konsekvenserne for miljø og levevilkår.

3. Slutmål for faget geografi

Efter 9. /10. klassestrin

Globale mønstre

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- give eksempler på globale naturgeografiske mønstre, kredsløb og sammenhænge
- beskrive den globale befolknings- og storbyfordeling
- give eksempler på globale mønstre i forbindelse med økonomi, produktion, ressourceforbrug, miljø og forurening.

Naturgrundlaget og dets udnyttelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- beskrive det geologiske kredsløb
- beskrive vigtige forhold bag vejr, klima og klimaforandringer på jorden
- beskrive, hvordan isen, vandet og vinden kan forme landskaber
- beskrive og forklare sammenhængen mellem landskab, klima, jordbund og vand som grundlag for levevilkår i verdens forskellige egne.

Kultur og levevilkår

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- beskrive og forklare vigtige forhold, der påvirker befolknings- og byudvikling med udgangspunkt i danske forhold
- beskrive og forholde sig til menneskers levevilkår i eget og andre samfund
- give eksempler på årsager til internationale konflikter begrundet i geografiske forhold
- vurdere de miljømæssige konsekvenser af samfundenes udnyttelse af naturgrundlaget.

Arbejds måder og tankegange

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- gennemføre en analyse af globale mønstre, problemstillinger og regioner og samspillet mellem disse ved hjælp af geografiske kilder og hjælpemidler
- anvende globus, kort, fly- og satellitfotos samt elektroniske data som arbejdsredskaber til at skabe overblik og sammenhæng
- kende verdensdele, lande, byer m.m. på kort og globus, herunder navne på væsentlige danske lokaliteter og deres placering
- foretage undersøgelser, målinger og registreringer på grundlag af egne iagttagelser og oplevelser i natur- og kulturlandskabet *
- anvende informationsteknologi i forbindelse med informationssøgning, undersøgelser, registrering, bearbejdning og fremlæggelse.

4. Beskrivelser og trinmål - synoptisk opstillet for faget

Udviklingen i undervisningen på 7. og 8. klassetrin	Trinmål efter 8. klassetrin
<p>Globale mønstre</p> <p>Med udgangspunkt i elevernes forkundskaber fra bl.a. undervisning i natur/teknik, medier, fortællinger og rejser udvikles gradvist deres billeder af mønstre og sammenhænge i verden.</p> <p>Gennem hele forløbet er verdenskortet et centralt undervisningsmiddel, som binder emner og globale mønstre sammen. Eleverne udbygger derved kontinuerligt deres eget billede af verden og et globalt overblik, som de kan anvende som et nødvendigt arbejdsredskab.</p> <p>Elevernes kendskab til og billede af de globale mønstre udvikles også, når de får mulighed for at samtale om og undersøge forskelle og ligheder mellem forskellige iagttagelser og bl.a. indtegne resultater på kort.</p>	<p>Globale mønstre</p> <ul style="list-style-type: none"> • beskrive jordens inddeling i klimazoner og plantebælter • beskrive det globale vandkredsløb • placere de væsentligste elementer i det globale vindsystem på verdenskortet • beskrive fordelingen af bjerge, dybgrave, vulkaner og jordskælv på jorden • kende til befolkningens og befolkningstilvækstens globale fordeling • kende til fordelingen af verdens storbyer • beskrive industrilokaliseringen i verden i forhold til råstoffer, transport og markeder • kende til fordelingen af rige og fattige regioner i verden.
<p>Naturgrundlaget og dets udnyttelse</p> <p>Naturgeografiske fænomener, aktuelle begivenheder og lokalsamfundet bruges som afsæt for undervisningen.</p> <p>Arbejdet varieres gennem en vekslen mellem oplevelser, fortællinger, forskelligartede undervisningsmidler og aktiviteter, hvor eleverne er aktive og undersøgende.</p> <p>Ved at arbejde med faglige begreber, som fx pladetektonik i forbindelse med vulkanisme og jordskælv, får eleverne mulighed for at drage paralleller og perspektivere fra bearbejdet stof til lignende fænomener andre steder i verden. Begreber som fx vejr og klima samt vindsystemer og havstrømme udvikles med udgangspunkt i vejriagttagelser.</p> <p>Undervisningen skal give eleverne mulighed for at få konkrete oplevelser af landskab og natur, fx i forbindelse med ture, ekskursioner og lejrskoler og gennem billeder og film fra verdens egne. Undervisningen kan dermed udvikle elevernes glæde ved og lyst til at iagttage og anvende geografiske begreber i forståelsen af menneskets samspil med naturen.</p> <p>Med udgangspunkt i udvalgte områder i både den nære og fjerne omverden arbejdes der med virkninger af naturens kræfter, så eleverne får forståelse af de generelle processer i naturen.</p> <p>Undervisningen skal give eleverne mulighed for at fremstille modeller af landskaber, naturfænomener og processer, fx vandkredsløb, geologiske kredsløb o.l., således at de kan give synlige udtryk for den viden,</p>	<p>Naturgrundlaget og dets udnyttelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på sammenhænge mellem pladetektonik og bjergkædedannelse, vulkanisme og jordskælv • illustrere processerne erosion, transport, aflejring og bjergartsdannelse i et kredsløb • anvende enkle begreber i beskrivelsen af vejr og klima • kende til naturlige klimasvingninger og samfundenes påvirkning af jordens klima • give eksempler på is, vands og vinds erosions-, transport- og aflejningsformer og deres betydning for landskabers udformning • kende til dannelsen af istidslandskabet i Danmark • give eksempler på, at forskellige dyrkningsmønstre er afhængige af og har indflydelse på de givne naturforhold • kende til grundvandsdannelse og dens betydning for forekomsten af rent drikkevand.

de erhverver.	
<p>Kultur og levevilkår</p> <p>Kulturgeografiske fænomener og aktuelle begivenheder i den nære og fjerne omverden bruges som afsæt for undervisningen.</p> <p>Arbejdet varieres gennem en vekslen mellem oplevelser, fortællinger, forskelligartede læringsmidler og andre aktiviteter, hvor eleverne er aktive og undersøgende.</p> <p>Eleverne arbejder med forskellige begreber, så de får mulighed for at sammenligne og perspektivere til andre steder i verden, fx at arbejdet med Vietnam som region sætter fokus på begreber som produktion og økonomisk udvikling. Sammenligning mellem forhold i fx Danmark og Vietnam støtter begrebstilegnelsen og kan udvikle elevernes forståelse af forskellige faktoreres betydning for kultur og levevilkår i i- og ulande.</p> <p>Besøg på fx vandværk, rensningsanlæg, landbrug, en grusgrav, et fredet område, en vindmølle eller produktionsvirksomheder giver eleverne indtryk og oplevelser, der kan danne baggrund for undren og spørgsmål. I det efterfølgende arbejde kan besøgene bearbejdes og dermed sikre, at eleverne tilegner sig geografiske begreber, fx ressourcer, lokalisering, udbredelse, produktion og forbrugsmønstre.</p>	<p>Kultur og levevilkår</p> <ul style="list-style-type: none"> • kende til byvækst og byers opbygning og funktioner • kende til befolkningsudvikling • sammenligne egne levevilkår med levevilkår i fattige lande • sammenholde regioners erhvervsmæssige og økonomiske udvikling med levevilkårene • kende til fremmede kulturers levevis og værdier og normer i eget samfund • kende eksempler på konflikter, der kan skyldes grænsedragning, befolkningsminoriteter, adgang til vand og andre ressourcer • kende til politiske, militære og økonomiske samarbejder mellem lande og deres rolle i forbindelse med konfliktløsning • kende til miljømæssige konsekvenser af råstofudnyttelse og produktion knyttet hertil • kende konsekvenser af samfundenes forbrugsmønstre for natur og miljø.
<p>Arbejds måder og tankegange</p> <p>Eleverne øver sig i at vælge passende redskaber og metoder, når de undersøger geografiske fænomener og analyserer og vurderer problemstillinger. Eleverne øves kontinuerligt i at læse forskellige korttyper og finde oplysninger, som er relevante for den konkrete undervisning. Eleverne indsamler data og foretager målinger, så de selv kan udarbejde modeller og grafiske afbildninger som fx hydrotermfigurer og udbredelseskort.</p> <p>Arbejde omkring skolen, i lokalområdet og på ekskursioner giver et fælles og autentisk udgangspunkt for undervisningen og udvikler elevernes evne til at opleve, undres og undersøge.</p> <p>Fremlæggelser i klassen giver eleverne mulighed for at formulere sig i faglige termer om valgte emner og problemstillinger og afprøve forskellige fremlæggelses- og formidlingsformer.</p>	<p>Arbejds måder og tankegange</p> <ul style="list-style-type: none"> • beskrive levevilkår i forskellige regioner ved hjælp af geografiske kilder og hjælpemidler • sammenligne geografiske forhold lokalt, regionalt og globalt • anvende geografiske metoder og færdigheder i forståelse og perspektivering af aktuelle naturfænomener og problemer knyttet til menneskets udnyttelse af naturgrundlaget • anvende kortet som et væsentligt arbejdsredskab til at søge viden om og svar på geografiske spørgsmål • kende til principper for korttegning og fremstille enkle kort på grundlag af egne undersøgelser • kende verdensdele, lande, byer m.m. på kort og globus, herunder væsentlige danske lokaliteter og deres placering • foretage enkle geografiske undersøgelser, herunder vejrobservationer, i lokalområdet og på ekskursioner • finde relevante geografiske oplysninger gennem elektroniske medier.

Udviklingen i undervisningen på 9. klassetrin	Trinmål efter 9. klassetrin
<p>Globale mønstre</p> <p>Der lægges vægt på, at eleverne bruger deres viden til at sætte de forskellige naturgeografiske mønstre ind i større sammenhænge.</p> <p>Gennem arbejde med enkeltregioner, naturgeografiske fænomener og kulturgeografiske emner, hvor eleverne bruger deres viden om klimazoner, råstoffordeling, industrilokalisering, befolkningsfordeling, landskabsdannelse m.m. øges deres forståelse af sammenhænge i de globale kredsløb.</p> <p>Gennem hele forløbet er verdenskortet et centralt undervisningsmiddel. Gennem eksempler klargøres, hvordan de forskellige globale mønstre har indbyrdes betydning, så eleverne udbygger deres forståelse af enkeltstående natur- og kulturgeografiske fænomener, når disse kan perspektivere forskellige globale mønstre.</p>	<p>Globale mønstre</p> <ul style="list-style-type: none"> • sætte de forskellige naturgeografiske mønstre ind i større sammenhænge • analysere og forklare, hvordan og hvorfor mennesker har bosat sig forskellige steder på jordkloden • anvende viden om industrilokaliseringen til forståelse af økonomiske sammenhænge i verden.
<p>Naturgrundlaget og dets udnyttelse</p> <p>Undervisningen tager udgangspunktet i elevernes forståelse af naturgrundlaget og de oplevelser, de har med menneskers udnyttelse deraf. Gennem tidligere opnået viden formulerer og forklarer eleverne deres forståelse af såvel naturlige som menneskeskabte ændringer af naturgrundlaget.</p> <p>Undervisningen er på dette klassetrin i høj grad undersøgende.</p> <p>Den viden, eleverne tidligere har tilegnet sig, sættes ind i en større forståelse af naturgeografiske ændringer i tid og rum.</p> <p>Har klassen fx arbejdet med geologiske processer på Island, kan eleverne i stigende grad anvende den erhvervede viden til forståelse af vulkansk aktivitet og jordskælv i verden og se den i sammenhæng med udvikling af bjergkæder og dybgrave.</p> <p>Forståelse af fx højtryk og lavtryk og menneskers udnyttelse af naturgrundlaget indgår i forståelse af begreber som klima og klimaændringer.</p> <p>Eleverne bruger deres viden om og indsigt i forskellige naturgrundlag rundt på jorden til at forklare de forskellige måder, mennesker er afhængige af og har indrettet sig i forhold til naturen.</p> <p>Undervisningen skal give eleverne en oplevelse af, at de selv er med i og vil få et ansvar for udnyttelsen af naturgrundlaget.</p>	<p>Naturgrundlaget og dets udnyttelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare både pludselige og langsigtede geologiske ændringer forskellige steder på jorden • anvende viden om klima og klimasvingninger til forklaringer af vejr og vejrændringer • forklare dannelsen af istidslandskaber i Danmark og andre steder i verden • anvende viden om landskab, klima, jordbund og vand til forståelse af de forskellige måder, mennesker bor på rundt i verden.

<p>Kultur og levevilkår</p> <p>I undervisningen indgår kulturgeografiske fænomener og begivenheder, hvor eleverne kan bruge deres forståelse og viden til en forklaring af de kulturgeografiske sammenhænge og konsekvenser deraf.</p> <p>Eleverne inddrager kendskab til forskellige kulturer og politiske forhold i arbejdet med historiske og aktuelle geografiske emner, fx de forhold flygtninge og indvandrere kommer fra, baggrunden for deres nye situation, de værdier de bringer med sig, og de værdier de møder.</p> <p>Eleverne har mulighed for at forholde sig til værdier i deres eget og andre samfund, og de konsekvenser samfundenes forbrugsmønstre har.</p>	<p>Kultur og levevilkår</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå sammenhængen mellem byers vækst og befolkningsudviklingen og dens konsekvenser i forskellige regioner • anvende viden om erhverv og økonomi til forståelse af levevilkår forskellige steder • perspektivere forskellige kulturers levevis og værdier til værdier og normer i eget samfund • forstå, hvordan grænsedragning, befolkningsminoriteter, adgang til vand og andre ressourcer kan være årsag til konflikter og politisk bestemte konfliktløsninger • forholde sig til de miljømæssige konsekvenser af samfundenes forbrugsmønstre og udnyttelse af naturgrundlaget.
<p>Arbejds måder og tankegange</p> <p>På dette klassestrin analyser og undersøger eleverne ved hjælp af passende redskaber og metoder geografiske fænomener i selvstændig formulerede opgaver.</p> <p>Der lægges vægt på egne undersøgelser, målinger og registreringer i arbejdet med geografiske problemstillinger. Gennem fremlæggelse i klassen får de mulighed for at diskutere deres valg og konklusioner. Samtale om resultater af elevernes undersøgelser og konklusioner indgår som en væsentlig del af undervisningen.</p> <p>Egne iagttagelser i natur- og kulturlandskabet indgår som en væsentlig baggrund for elevernes analyser.</p> <p>Eleverne arbejder med forskellige korttyper og bearbejder geografiske oplysninger gennem elektroniske medier.</p>	<p>Arbejds måder og tankegange</p> <ul style="list-style-type: none"> • begrunde formodede forskellige levevilkår og problemstillinger i forskellige regioner ved hjælp af geografiske kilder og hjælpemidler • analysere og begrunde aktuelle naturfænomener og mulige konsekvenser af menneskets udnyttelse af naturgrundlaget gennem arbejde med kort og egne undersøgelser • bruge kendskab til verdensdele, lande, byer m.m. i analysearbejde af kort og globus • anvende viden om indsamling af måleresultater og registreringer i arbejdet med egne iagttagelser i natur- og kulturlandskabet • indsamle og bearbejde relevante geografiske oplysninger gennem elektroniske medier samt fremstille grafiske afbildninger.

5. Folkeskolens afsluttende prøver i faget geografi

For elever på 9. klassetrin afsluttes undervisningsforløbet med en afsluttende prøve i faget, hvor eleverne aflægger en skriftlig prøve ud fra principperne i multi choice – Folkeskolens Afgangsprøve.

For information om folkeskolens afsluttende prøver i faget geografi klik på nedenstående link:

<http://us.uvm.dk/grundskole/proeverogevaluering/documents/geografi081106.pdf>